

Inżynier zootechniki

213207

Inna nazwa zawodu: zootechnik, specjalista ds. produkcji zwierząt

Zadania i czynności

Celem pracy inżyniera zootechnika jest organizowanie produkcji zwierzęcej ? hodowli i chowu zwierząt ? bezpośrednio w gospodarstwie rolnym (własnym, państwowym), we własnej firmie bądź w instytucjach kierujących hodowlą i chowem zwierząt w kraju. Pracując w gospodarstwie rolnym bierze on udział w planowaniu produkcji zwierzęcej (jej wielkości i kierunku rozwoju) w powiązaniu z pozostałymi działami produkcji gospodarstwa. Do obowiązków zootechnika należy bezpośrednie kierowanie produkcją przez nadzór nad codzienną pracą w farmie hodowlanej lub towarowej, własnym gospodarstwie lub firmie. Dbą on o zdrowie i kondycję zwierząt, żywienie, warunki zoohigieniczne i jakość produktów końcowych (np. mleko, mięso). Zootechnik w stacji hodowlanej, mający pieczę nad określonym gatunkiem zwierząt, dba o prawidłowy obieg dokumentacji hodowlanej, produkcję i rozdysponowanie materiału hodowlanego i ocenę jego wartości użytkowej. Zootechnik pracujący w doradztwie rolniczym dba o podnoszenie kwalifikacji zawodowych rolników indywidualnych przez organizowanie dla nich kursów, szkoleń i pokazów, pomaga w poszukiwaniu rynków zbytu dla produktów z ich gospodarstw, upowszechnia nowoczesne technologie produkcji i pomaga je wdrażać, odpowiada na pytania rolników i udziela porad. Widać więc, że cel pracy inżyniera zootechnika ? organizacja hodowli i chowu zwierząt ? jest wspólny dla zootechników pracujących na różnych stanowiskach, stojące zaś przed nimi zadania są różne. Różne są także obowiązki i odpowiedzialność oraz czynności, które muszą wykonać, aby ten cel osiągnąć. Do obowiązków inżyniera zootechnika, bez względu na to, gdzie jest on zatrudniony, należy prowadzenie dokumentacji dotyczącej produkcji zwierzęcej. Na każdym stanowisku jest bardzo dużo „papierkowej roboty”. W zależności od wyposażenia gospodarstwa może to być ręczne wypisywanie dokumentów, np. dotyczących zwierząt hodowlanych, lub wprowadzanie danych do pamięci komputera. Zootechnik musi na bieżąco kontrolować liczbę zwierząt w stadzie, zużycie paszy, poziom sprzedaży żywca, mleka itd., dlatego nie może sobie pozwolić na zaniedbanie dokumentacji, szczególnie gdy prowadzi duże stado. Inżynier zootechnik nadzoruje pracę osób zatrudnionych przy obsłudze zwierząt, często jest bezpośrednim przełożonym chlewnistrzów, oborowych, dojarzy, stajennych. Wydaje polecenia i egzekwuje ich wykonanie. Odpowiada nie tylko za produkcję zwierzęcą, ale także za pracowników, szczególnie za ich bezpieczeństwo (przestrzeganie zasad bhp). Musi umieć błyskawicznie reagować na wszelkie zgłoszone przez obsługę nietypowe zachowania zwierząt, ponieważ mogą one zwiastować chorobę. Współpracuje z lekarzem weterynarii, organizuje profilaktykę i pilnuje terminów szczepień ochronnych zwierząt.

Środowisko pracy

materialne środowisko pracy Typowym miejscem pracy zootechnika są budynki inwentarskie (np. obora, chlewnia) i produkcyjne (np. hala udojowa, paszarnia). Poza tym pracuje on także w biurze i na wolnym powietrzu. Musi się więc przemieszczać między tymi obiektami, bez względu na zmienne i czasem trudne warunki atmosferyczne. W swojej pracy jest narażony na wiele czynników szkodliwych, np. gazy w budynkach inwentarskich (amoniak), zapylenie powietrza (podczas karmienia zwierząt paszami sypkimi). Stały kontakt ze zwierzętami wiąże się z możliwością zapadania na choroby odzwierzęce (np. brucelloza), choroby skóry (np. grzybica), a także grozi urazami fizycznymi (pogryzienie, kopnięcie, przygniecenie). warunki

społeczne Inżynier zootechnik pracujący w gospodarstwie rolnym organizuje pracę pracownikom obsługującym zwierzęta i pracuje z nimi na co dzień. Wymaga to umiejętności nawiązywania i utrzymywania dobrych stosunków międzyludzkich, a przede wszystkim umiejętności kierowniczych. Inżynier zootechnik zatrudniony w doradztwie rolniczym kontaktuje się z rolnikami indywidualnymi, musi więc umieć zdobyć ich zaufanie, zainteresować ich nowymi technologiami produkcji, pomóc rozwiązać bieżące problemy, odpowiadać na pytania. Praca inżyniera zootechnika ma charakter zespołowy i wymaga codziennych kontaktów z ludźmi. Do niego należy obowiązek negocjowania kontraktów na sprzedaż produkcji (żywiec, mleko, wełna). Wybiera także zwierzęta hodowlane do swojego gospodarstwa (remont stada). Czynności te wymagają wielu zabiegów organizacyjnych, niezbędne jest kontaktowanie się z wieloma osobami, konsultowanie niektórych posunięć. warunki organizacyjne Inżynier zootechnik zasadniczo pracuje w dzień. Zdarzają się jednak wypadki, kiedy musi pracować dłużej, a nawet w nocy. Dotyczy to oczywiście zootechników zatrudnionych w gospodarstwach rolnych, mających bezpośredni nadzór nad produkcją. Muszą oni pracować również w dni ustawowo wolne od pracy, ponieważ także w te dni trzeba zwierzęta nakarmić, wydoić czy wyczyścić. Zootechnicy zajmujący się doradztwem rolniczym mają w zasadzie stałe godziny pracy. Pracują dłużej, kiedy organizują szkolenia i kursy dla rolników. Ich praca wymaga także wyjazdów służbowych. Inżynier zootechnik na stanowisku kierowniczym samodzielnie podejmuje decyzje bardzo istotne dla prawidłowego funkcjonowania przedsiębiorstwa, a jego praca jest nadzorowana jedynie pod kątem prawidłowego wyboru celu i zadań. Praca ta wymaga samodzielności i umiejętności podejmowania zadań z własnej inicjatywy. Wiąże się z odpowiedzialnością za funkcjonowanie przedsiębiorstwa, za pracę innych ludzi, a pośrednio także za ich bezpieczeństwo i zdrowie. Inżynier zootechnik ponosi również odpowiedzialność finansową.

Wymagania psychologiczne

Podstawową cechą inżyniera zootechnika powinno być zamiłowanie do zwierząt. O zawodzie zootechnika nie powinny myśleć osoby, które mają niechętny stosunek do zwierząt, boją się ich czy brzydzą. Prawidłowa opieka nad zwierzętami wymaga dużej wiedzy, nie tylko dotyczącej żywienia i pielęgnacji, ale także ich zachowań. Podstawowym błędem popełnianym przez laików jest odnoszenie zachowań zwierząt do zachowań ludzkich. Zwierzęta nie są „złośliwe” czy „głupie”. Aby z sukcesem prowadzić hodowlę czy chów, a także zapewnić sobie bezpieczeństwo, trzeba je dobrze znać i rozumieć. Wyjątkowo ważna jest cierpliwość. Na przykład trener koni wyścigowych poświęca wiele miesięcy ? a czasem lat ? koniowi, który powinien wygrać ważną gonitwę. A jednak wynik tej pracy zawsze jest niewiadomą ? koń może przybiec ostatni z różnych przyczyn, może się rozchorować czy złamać nogę. Obecnie zwierzęta utrzymuje się w dużych stadach. Jest to uzasadnione ekonomicznie, lecz zwiększa też ryzyko szybkiego szerzenia się chorób. Efekt wieloletniej pracy zootechnika ? np. znakomite stado macior czy krów ? może przestać istnieć w ciągu kilku dni. Dlatego tak ważna jest codzienna kontrola zwierząt i doskonała ich znajomość, umożliwiająca bardzo szybkie dostrzeżenie wszelkich nieprawidłowości. Podkreślenia wymaga słowo „codzienna”. Praca związana z żywymi stworzeniami wymaga bowiem ciągłej dyspozycyjności, także w niedzielę i święta; nie można tego wytrzymać, gdy nie lubi się swojego zawodu. Nie bez znaczenia jest odporność psychiczna. Zootechnicy zajmują się zwierzętami rzeźnymi i hodowlanymi. Oni decydują, które zwierzę trafi do rzeźni. Decyzja ta nie może być podyktowana „sentymentami”, lecz obiektywną oceną. Nie można też zapominać o pracach „papierkowych”. Prowadzenie dokumentacji należy do obowiązków zootechników na wszystkich stanowiskach. Może to być wypełnianie kwestionariuszy lub wprowadzanie danych do pamięci komputera. Trzeba też umieć nawiązywać kontakty z ludźmi, zarówno z własną załogą (np.

chlewnistrzami, dojarzami) jak i pracownikami obsługi rolnictwa (dostawcami pasz, odbiorcami żywca) czy ? w przypadku zootechnika-doradcy ? z rolnikami indywidualnymi.

Wymagania fizyczne i zdrowotne

Praca zootechnika wymaga dobrej kondycji fizycznej. Większość stanowisk związana jest bezpośrednio z opieką nad zwierzętami i nadzorem nad pracownikami obsługującymi zwierzęta. Praca jest wykonywana w budynkach inwentarskich (chlewnie, obory, stajnie), magazynach pasz, pomieszczeniach biurowych, a także na wolnym powietrzu, bez względu na warunki atmosferyczne. Konieczność bezpośredniego kontaktu ze zwierzętami w zasadzie wyklucza zatrudnienie alergików, np. uczulonych na sierść zwierzęcą, poszczególne składniki paszy, czy mających kłopoty z układem oddechowym. W budynkach inwentarskich może występować duże stężenie szkodliwych gazów, np. amoniaku, oraz zapylenie, szczególnie podczas zadawania pasz sypkich. Z dużym zapyleniem mamy też do czynienia w magazynach pasz. Zatrudnieni w produkcji zwierzęcej podkreślają szczególne znaczenie dobrego refleksu, który jest niezbędny w kontaktach ze zwierzętami, gdyż pomaga uniknąć pogryzień, kopnięć czy przygnieceń. W pewnym stopniu istnieje ryzyko zachorowań na choroby odzwierzęce (bruceloza, gruźlica) oraz choroby skóry (grzybice). Zootechnicy pracujący w doradztwie czy jednostkach centralnych powinni dobrze znosić podróże, gdyż częste wyjazdy służbowe są nieodłącznym elementem ich pracy. Możliwe jest zatrudnienie osób niepełnosprawnych z wadami słuchu i lekkimi dysfunkcjami kończyn, szczególnie poza tzw produkcją.

Warunki podjęcia pracy w zawodzie

Inżynier zootechnik zajmuje stanowisko kierownicze, związane z odpowiedzialnością materialną i zawodową. Osoba pracująca na tym stanowisku kieruje najczęściej całą produkcją zwierzęcą w gospodarstwie rolniczym, nierzadko pełni funkcję dyrektora gospodarstwa, odpowiada za pracę całej załogi. Dlatego też musi być wszechstronnie przygotowana. Takie przygotowanie dają studia zootechniczne w wyższej szkole rolniczej i takie właśnie wykształcenie jest preferowane przez pracodawców. Może się zdarzyć, że stanowisko specjalisty ds. produkcji zwierzęcej w gospodarstwie jest obsadzone przez osobę z wykształceniem średnim, ale tego typu przypadki są coraz rzadsze. Czasami inżynier zootechnik podejmuje pracę we własnym gospodarstwie, wtedy dodatkowo musi się wykazać umiejętnościami rolnika, mechanizatora i ekonomisty. Jego wysiłki są weryfikowane przez rynek, na którym sprzedaje produkty ze swojego gospodarstwa.

Możliwości awansu w hierarchii zawodowej

Dla inżyniera zootechnika pracującego we własnym gospodarstwie jedyną miarą awansu zawodowego jest podnoszenie jakości i wielkości produkcji, a tym samym zwiększanie zysku i prestiżu otoczenia. O wiele większe możliwości awansu w hierarchii zawodowej ma zootechnik pracujący w gospodarstwie państwowym, spółdzielni czy spółce. Tam, od szczebla specjalisty ds. produkcji zwierzęcej, może piąć się w górę, aż do stanowiska dyrektora całego przedsiębiorstwa. Może też awansować wyżej ? na stanowisko w jednostce nadrzędnej (np. Ministerstwo Rolnictwa). Należy podkreślić, że awans taki wiąże się z większym prestiżem, lecz nie zawsze z wyższym uposażeniem.

Możliwości podjęcia pracy przez dorosłych

W zawodzie inżyniera zootechnika, oprócz wykształcenia, liczy się bardzo doświadczenie. Dlatego też istnieje możliwość zatrudnienia osób starszych, które miały wieloletnią przerwę w pracy, jeśli mają takie doświadczenie i odpowiedni stan zdrowia. W przeciwnym wypadku pracodawcy chętniej zatrudniają ludzi młodych, nie obciążonych liczną rodziną, którzy cały swój czas mogą poświęcić pracy zawodowej. Nie istnieje zasadniczo górna granica wieku, do której można podejmować studia zootechniczne.

Możliwości zatrudnienia

Informacje będą sukcesywnie uzupełniane.

Zawody pokrewne

inżynier rolnictwa inżynier mechanizacji rolnictwa lekarz weterynarii inżynier rybactwa
nauczyciel akademicki technik hodowca zwierząt

Polecana literatura

Karty z dziejów zootechniki polskiej, Warszawa, PTZ, PWRiL 1973. Przegląd
Hodowlany ? miesięcznik, dostępny wyłącznie w prenumeracie (adres redakcji: 02-316
Warszawa, ul. Kaliska 9, tel. 22-17-23). Trzoda chlewna ? miesięcznik (adres redakcji:
60-837 Poznań, ul. Mickiewicza 33). Nowoczesne Rolnictwo ? miesięcznik (adres
redakcji: 00-950 Warszawa, ul. Krakowskie Przedmieście 66, tel. 26-57-05 lub
26-60-41).